

ФОРМИ УЧАСТІ ПРОКУРОРА В ПРОВАДЖЕННЯХ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Гош Д. В.

У статті визначено поняття “форми участі прокурора в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення”; здійснено класифікацію зазначених форм.

Ключові слова: прокурор, адміністративні правопорушення, форми, провадження.

В статті определено понятие “формы участия прокурора в процессах по делам об административных правонарушениях”; осуществлена классификация указанных форм.

Ключевые слова: прокурор, административные правонарушения, формы, производства.

The paper defined the concept of “forms of participation of the prosecutor in the proceedings on administrative violations”; the classification of these forms.

Keywords: Attorney, administrative, forms, procedure.

Основний Закон України проголошує обов'язок кожного неухильно дотримуватись Конституції та законів України. За порушення закону настає юридична відповідальність. Одним з найбільш поширених видів юридичної відповідальності, який уповноважені застосувати державні органи, зокрема правоохоронні органи, є адміністративна відповідальність, яка настає за правопорушення в адміністративній сфері.

Серед суб'єктів провадження в справах про адміністративні правопорушення особливе місце належить прокурору, оскільки на нього покладається не лише реалізація конкретних процесуальних дій щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності, але й нагляд за дотриманням законності провадження у справах про адміністративні правопорушення, які здійснюють інші державні органи та посадові особи. У науковій літературі дослідженню наглядової діяльності прокурора в різних сферах державної діяльності присвячена значна кількість наукових робіт, однак поза увагою вчених залишається правовий статус прокурора саме як суб'єкта провадження в справах про адміністративні правопорушення, включаючи підстави та форми такої участі. Водночас прокурор уповноважений складати протоколи й брати участь у розгляді справ про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління, корупційні правопорушення та щодо інших видів правопорушень.

Питанням участі прокурора у справах про адміністративні правопорушення присвятили свої дослідження такі вчені, як: В.Б. Авер'янов, В.М. Бесчастний, Ю.П. Битяк, В.М. Бевзенко, С.В. Ківалов, В.К. Колпаков, Т.Є. Мироненко, Л.В. Малюга, М.В. Руденко, Ю.А. Тихомиров, А.О. Селіванов, М.К. Якимчук та чимало інших. Разом з тим, у сучасних умовах участь прокурора в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення потребує актуалізації та переосмислення, що обумовлює необхідність такого дослідження. Метою цієї статті є визначення форм участі прокурора в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення. Для реалізації мети слід виконати такі завдання: визначити суб'єктний склад, що розуміється під поняттям “прокурор” у законодавстві про адміністративні правопорушення; розглянути форми участі прокурора в зазначених провадженнях.

Основне завдання прокурора в провадженні у справах про адміністративні правопорушення здійснюється в межах, закріплених Конституцією України (розділ 7) [1], Кодексом України про адміністративні правопорушення [2] та Законом України “Про прокуратуру” [3], і полягає у своєчасному реагуванні на будь-яке порушення законності в діяльності осіб, які беруть участь у справах про адміністративні правопорушення, а якщо такі порушення не усунуто, у негайному реагуванні на порушення провадження в порядку нагляду [4, 198]. Таке реагування забезпечується тим, що невід'ємною складовою юридичного процесу та, зокрема, процесу застосування норм права є можливість участі прокуратури в процесі провадження у справах про адміністративні правопорушення. При цьому потребує особливої уваги той факт, що прокурор чи його заступник у процесі здійснення нагляду по додержанню чи правильному застосуванню закону при здійсненні провадження по справах про адміністративне правопорушення мають таку законну можливість (право):

- по-перше, здійснювати порушення провадження в справах про адміністративні правопорушення;
- по-друге, ознайомлюватися з матеріалами справ про адміністративні правопорушення;
- по-третє, здійснювати перевірку законності в діях органів і їх посадових осіб щодо провадження в справах про адміністративні правопорушення;
- по-четверте, брати участь у процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення;
- по-п'яте, ініціювати, заявляти клопотання щодо реалізації правоохоронної функції;
- по-шосте, робити висновки по питаннях, які можуть виникати в процесі розгляду справ;
- по-сьоме, здійснювати перевірку правильності застосування в роботі відповідних органів і їх посадових осіб способів і методів впливу за вчинення адміністративних правопорушень;
- і останнє, здійснювати опротестування постанов і рішень та здійснювати зупинку виконання дії постанови про адміністративне правопорушення.

На підставі ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення прокурор має право складати протоколи про адміністративні правопорушення [2]. Так, прокурор складає протоколи про адміністративні правопорушення за такі склади проступків: 1) ч. 4 ст. 184 (Вчинення неповнолітніми діянь, що містять ознаки злочину, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, якщо вони не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність); 2) ст. 185-4 (Злісне ухилення свідка, потерпілого, експерта, перекладача від явки до органів досудового розслідування чи прокурора); 3) ч. 2 ст. 185-6 (Залишення посадовою особою без розгляду подання прокурора, а так само несвоєчасна відповідь на подання); 4) ст.ст. 185-8 (Невиконання посадовою особою законних вимог прокурора; Ухилення від прибуття за викликом у прокуратуру); 5) 185-11 (Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист).

У зв'язку з цим доречно встановити, хто саме з прокурорів наділений зазначеним правом.

Якщо проаналізувати ст. 56 Закону України "Про прокуратуру", то прокурором у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення є: Генеральний прокурор України, перший заступник, заступники Генерального прокурора України, їх старші помічники та помічники, прокурори областей, міста Києва, спеціалізованих прокуратур (на правах обласних), їх перші заступники, заступники, міжрайонні прокурори, прокурори міст, районів, районів у містах та прирівняних до них спеціалізованих прокуратур, їх перші заступники і заступники, начальники головних управлінь, управлінь, відділів прокуратур, їх перші заступники, заступники, старші прокурори та прокурори прокуратур усіх рівнів, які діють у межах своєї компетенції [3].

Прокурор у зазначених провадженнях має спиратися на визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення 2] завдання, якими, зокрема, є: своєчасне, всебічне, повне й об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її відповідно до закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють учиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності.

При провадженні у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172-172-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення, участь прокурора у розгляді справи судом є обов'язковою. Йдеться про справи: порушення встановленого порядку видачі сертифіката відповідності, порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви), порушення вимог фінансового контролю, порушення вимог щодо повідомлення про конфлікт інтересів, незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень і невжиття заходів щодо протидії корупції.

Згідно зі статтею 267 Кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративне затримання, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів, зокрема посвідчення водія, ліцензійної картки на транспортний засіб, тимчасове затримання транспортного засобу, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими й маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, може бути оскаржено заінтересованою особою у вищій орган (вищій посадовій особі) стосовно органу (посадовій особі), який застосував ці

заходи, прокуророві або до суду. Звідси випливає ще один вид участі прокурора в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, а саме розгляд скарг на заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що прокурор бере участь у провадженнях в справах про адміністративні правопорушення в таких формах:

складання протоколу про адміністративне правопорушення;

розгляд скарг на заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;

оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення:

- а) про накладення адміністративного стягнення;
- б) про застосування заходів впливу, передбачених статтею 24-1 КУпАП;
- в) про закриття справи;
- 4) контроль за виконанням постанови по справі про адміністративне правопорушення;
- 5) нагляд за додержанням законів при провадженні у справах про адміністративні правопорушення;
- б) безпосередня участь у розгляді справ про адміністративні правопорушення.

Таким чином, під формою участі прокурора в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення слід розуміти передбачене адміністративним процесуальним законодавством зовнішнє вираження впливу прокурора на виникнення, розвиток та припинення таких проваджень, що виявляється у його вступі в уже розпочате провадження або в порушенні нового.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - С. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1984. - № 51. - С. 1122.
3. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 року № 1789-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 53. - С. 793.
4. Адміністративне право. Загальна частина: [навч. посіб.]. / [С.М. Алфьоров, С.В. Ващенко, М.М. Долгополова, А.П. Купін]. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 216 с.

Гош Д.В.,
здобувач ДНДІ МВС України
Надійшла до редакції: 10.12.2014

УДК 35.072.2

АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАГЛЯД ЯК ФУНКЦІЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Денисова А. В.

Проаналізовано теоретичні основи адміністративного нагляду, визначено співвідношення контролю і нагляду, а також розглянуто контрольно-наглядову діяльність як функцію органів виконавчої влади.

Ключові слова: адміністративний нагляд, державний контроль, органи виконавчої влади, контрольно-наглядові органи, контрольно-наглядова діяльність, державна політика.

Проанализированы теоретические основы административного надзора, определено соотношение контроля и надзора, а также рассмотрено контрольно-надзорную деятельность как функцию органов исполнительной власти.

Ключевые слова: административный надзор, государственный контроль, органы исполнительной власти, контрольно-надзорные органы, контрольно-надзорная деятельность, государственная политика.